

като представител на западната франкска (германска) империя, но куропалатътъ (началникъ на протокола) го успокоилъ, като му казалъ: „Когато Петъръ, василевсъ на българитѣ, се ожени за Мария, направи се писменъ договоръ, потвърденъ съ клетва, по силата, на която българскитѣ посланици иматъ предимство при сѣдане“.

Инсигниитѣ на царското достоинство, споредъ византийскитѣ летописци, били: престолъ, нареченъ столъ, украсенъ съ бисери; корона, наречена диадема (Симеонъ и Петъръ се коронясали съ златна диадема); скиптеръ, различна голѣмина съ кръстъ отгоре; пурпурна дреха (багреница), която царьтъ обличалъ при тържествени случаи, и червени обувки. Въ изображенията между царя и царицата се вижда хоругва, на която е изобразенъ кръстъ. Въпросътъ за държавенъ гербъ още не е напълно установенъ. Има, обаче, данни, че въ всѣки случай изображението на лъвъ е служило за белегъ и символъ.

Добиването на върховната властъ е ставало по два начина: наследяване и изборъ. Редътъ на престолонаследието, споредъ данни, черпени изъ българскитѣ хрисовули, е ставалъ по мъжка линия и по първородство (най-стария синъ, майоратъ). При нѣмане на такъвъ идвали сж другитѣ по редъ най-близки на царя. Нѣма, обаче, данни въ източникитѣ, по които да се сѣди за единъ установенъ редъ на престолонаследието.

Сеньоратътъ — стара славянска форма — се явява рѣдко, презъ западното българско царство и по-късно при Асеновцитѣ — Петра и Калояна, които взели властѣта, при все че Асенъ I ималъ деца. Съправителството, което въ Византия имала за задача да осуетява борбата на всевъзможни похитители на властѣта, е съществувало и въ България, обаче то е имало за задача да приготви съправителя, обикновено „младия царъ“ къмъ предстоящата тежка и отговорна служба. Такъвъ съправителъ е билъ обикновено първородниятъ синъ на царя.

Изборътъ е билъ сжщо така единъ начинъ за замѣстването на престола, когато се е прекратявалъ родътъ на владѣщата династия; обаче, всѣки изборъ е ставалъ съ огледъ, щото избраниятъ да бѣде основателъ и продължател на нова династия. Отъ Телеца до Крума (761—803) почти всички владѣтели сж заемали престола предимно по изборъ, все пакъ изборътъ не е билъ общо правило. Явява се Крумъ избранъ за владѣтелъ и противъ когото нѣма никаква борба и недоволство; и той основава династия, която трае соколо 150 години.

Женитѣ, както и днесъ въ България, сж били изключени отъ правото на наследство, както това е било възприетъ редъ въ Германия и Франция по Салическия законъ. Редътъ на престолонаследието понѣкога е билъ измѣняванъ. Борисъ по държавни съображения свали старшия си синъ Владимира отъ престола и настани на него Симеона. Случвали се и узурпатори, които сж заемали престола следъ превратъ.

Загубването на върховната властъ, освенъ поради смъртъ, ставало или чрезъ доброволно абдикиране (както това сж направили Борисъ и Иванъ Александъръ), или насилствено, при сваляне отъ престола.

2. Функции, права и прерогативи на върховната властъ. — Обикновено държавниятъ повелителъ, като се почне отъ Аспаруха, билъ гледанъ като първи великъ воевода, който е трѣбвало да води на война своята войска и да защитава интереситѣ и предѣлитѣ на държавата. Такъвъ е билъ славянскитъ възгледъ и той се проявява въ решения при разни случаи отъ всенародни събори. Както се каза, българскитъ господаръ никога не достигалъ до абсолютна монархическа властъ. Той обаче е ималъ